

www.CNP.md, www.alianta.md,

„Promovarea integrității în sectorul public ca prioritatea națională de combatere a corupției – compromiterea regimului de testare a integrității?”

Exprimăm îngrijorarea profundă pentru lipsa progresului privind adoptarea pachetului de lege pentru:

1. **Neaprobarea de către Guvern a pachetului de lege referitor la integritatea publică^{1,2} și neajustarea cadrului legislativ adoptat de 12 ani întru prevenirea corupției și asigurarea integrității, acordă, spre exemplu, posibilitate unor reprezentanți și chiar unor categorii întregi de persoane ce prestează servicii publice, de a se **eschiva de la testarea integrității profesionale³, nedeclararea cadourilor și conflictelor survenite de interes.****
2. **Contestarea la Curtea Constituțională a unor prevederi ale Legii nr.325 din 23.12.2013 privind testarea integrității profesionale prin prisma anulării sistemului de integritate în serviciul public (legea care nu se aplică judecătorilor).**

Solicităm:

1. **Adoptarea pachetului de lege** la prima ședință a Cabinetului de Miniștri și ulterior în regim de urgență de către Parlamentului Republicii Moldova.
2. **Declararea constituțională a prevederilor contestate** la Curtea Constituțională cu referire la Legea nr.325 din 23.11.2013 privind testarea integrității profesionale și interpretarea confirmativă că această **lege nu se aplică judecătorilor** după cum se specifică în lege.
3. Invitarea **experților din partea Comisiei de la Venetia, experților de la Consiliul Europei** în materie pentru a facilita **aplicarea adecvată și dezvoltarea capacităților în sectorul public** și cel judiciar în practică de interpretare a prevederilor legii în cauză.
4. Organismelor **internationale (UE, CoE) acordarea sprijinului necesar de asistență tehnică** instituțiilor publice din Republica Moldova pentru implementarea comprehensivă și adecvată a regimului de testare a integrității în serviciul public.

Circumstanțele (în baza concluziilor Comisiei de la Venetia și a Consiliului Europei):

1.Avizele pozitive ale Consiliului Europei pe marginea pachetului de legi anticorupție. Opinia din 8.01.2013 a Consiliului Europei menționează: „Toate cele patru măsuri sunt recunoscute ca importante instrumente de prevenire și combatere a corupției. Îmbogățirea ilicită și testarea aleatorie a integrității pot avea un impact puternic într-o perioadă scurtă. **Introducerea unor astfel de măsuri este, prin urmare, un**

¹ <http://www.cnp.md/ro/sedinte-de-guvern/item/1908-opinia-cnp> și

<http://www.cnp.md/ro/sedinte-de-guvern/item/1909-opinia-cnp>

² <http://www.ipn.md/ro/comunicate/4355>

³ <http://www.privesc.eu/Arhiva/45069/Conferinta-de-presa-organizata-de-Consiliul-ONG-urilor-Consiliul-National-pentru-Participare-cu-tema--Restantele-Coalitie-de-Guvernare-pe-final-de-ma>

indicator al voinței politice de a aborda serios corupția. Ambele măsuri au fost întrebuintate de țările care au dorit să reducă corupția în scurt timp și, de fapt, au reușit.”⁴

2.Opinia suplimentară a Consiliului Europei din 28.01.2013 menționează: „introducerea testului de integritate profesională aplicat inclusiv judecătorilor și procurorilor necesită o atenție sporită. În ambele cazuri cadrul de aplicare al acestor măsuri trebuie organizat în așa fel încât să fie exclusă exercitarea unei influențe excesive din partea unor factori externi iar magistrații, **prin intermediul Consiliilor Superioare, să aibă dreptul și puterea de influență asupra luării deciziilor.**”⁵

3.Excluderea judecătorilor din subiecții cărora li se aplică Legea testării integrității profesionale. În versiunea în care a fost adoptată de către Parlamentul RM la 23.12.2013, Legea nr.325 privind testarea integrității profesionale a schimbat definiția **noțiunii de ”agenți publici”** care cad sub incidența legii, astfel încât a fost **exclusă categoria judecătorilor**, legea aplicându-se doar angajaților instanțelor de judecată⁶.

4.Comisia de la Veneția nu a concluzionat invalidarea regimului creat de integritate referitor la serviciul public. Comisia în plenara 101 din 12-13.12.2014, menționează adoptarea a Avizului Amicus Curiae pentru Curtea Constituțională a RM asupra unor prevederi ale Legii privind testarea integrității profesionale (lege anti-corupție) a Republicii Moldova ce se referă doar, **în special, la judecătorii Curții Constituționale și la cei de la instanțele de drept comun**⁷.

5.Comisia de la Veneția atenționează asupra eventualelor pericole dacă legea ar fi fost aplicabilă judecătorilor. În para 4 al avizului *amicus curiae*, Comisia, în contextul expunerii drept temei al întocmirii avizului său solicită din partea Curții Constituționale de a se expune în privința ”4. ... și (2) *dacă aplicarea testului de integritate în privința judecătorilor de către un organ care este subordonat executivului nu contravine dreptului la viața lor privată și de familie (Articolul 8 din CEDO)*”. **În par 88 al avizului *amicus curiae*, Comisia reține o concluzie exclusiv referitoare la aplicabilitatea legii judecătorilor.** Textul integral al paragrafului 88 în versiunea engleză prevede doar textul: ”88. *Există o serie de standarde europene și internaționale, garanții și bune practici în ceea ce privește procedurile disciplinare (privind comportamentul etic) cu privire la judecători, pe care Legea nr.325 urmează să le abordeze cu mai multă atenție.*”

Circumstanțele eronate:

Originalul în limba engleză a avizului adoptat de Comisia de la Veneția nu coincide cu versiunea traducerii neoficiale în limba română publicate pe pagina Curții Constituționale. Discrepanțele substanțiale pot induce în eroare cititorul, se creează impresia că pe lângă judecători, concluziile din avizul Comisiei se extind și asupra altor categorii de angajați publici.

⁴A se vedea în engleză: http://www.coe.md/images/stories/Articles/Expertises_and_reports/2013.01_eccu-bo-2_2012-moldova-th.pdf. A se vedea în română: http://coe.md/images/stories/Articles/Expertises_and_reports/2013.01_eccu-bo-2_2012-moldova-th_ro.pdf

⁵A se vedea în engleză:

http://www.coe.md/images/stories/Articles/Expertises_and_reports/2013.01.30_coe_judicial_expert_legal_opinion_draft_law_on_amendment_of_certain_laws_v3.pdf . A se vedea pentru română:

http://coe.md/images/stories/Articles/Expertises_and_reports/2013.01.30_coe_judicial_expert_legal_opinion_draft_law_on_amendment_of_certain_laws_ro.pdf

⁶ Art.4 din proiectul supus expertizei Consiliului Europei, definiția: ”*agenți publici – persoanele care își desfășoară activitatea în cadrul entităților publice*” (în anexă fiind prevăzută lista entităților publice asupra cărora se răsfrînge legea, printre care și instanțele de judecată), iar în legea în versiunea adoptată: ”*agenți publici – angajați ai entităților publice prevăzute în anexă*” (la fel, în anexă fiind prevăzute instanțele de judecată ca entități publice). Astfel, pe cînd judecătorii sînt persoane care activează în cadrul entităților publice instanțele de judecată (concepția proiectului), ei nu sînt și angajați ai instanțelor de judecată (după cum prevede legea adoptată).

⁷ A se vedea Comisia de la Veneția: <http://www.venice.coe.int/webforms/events/?id=1769> plenara 101 din 12-13 decembrie 2014: <http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-PL-PV%282014%29004syn-e>